

Marco Pantani bedwingt in 1997 tijdens de dertiende etappe van de Tour de France de Alpe d'Huez, een col van de buiten-categorie.

‘De patron demarreert’

Frans in het Nederlands van de Tour de France

Col, peloton, recupereren: nooit hoor je zó veel Frans in het Nederlands als tijdens de Tour de France. En nooit ook is de grens tussen het Nederlands en het Vlaams zo dun als juist dán.

ANN DE CRAEMER

Ik was zestien. Het was hoogzomer en op televisie had ik Marco Pantani net de dertiende etappe in de Tour de France van 1997 zien winnen. De liefde voor de wielersport had ik van huis uit meegekregen, maar Pantani slaagde erin mijn koersvuur nóg verder aan te wakkeren. Een half uur nadat Il Elefantino als snelste ooit de top van Alpe d'Huez had bereikt, vlamde ik met mijn eigen fiets de helling achter ons huis op. Zoals elke wielermijnende Vlaamse tiener dat ooit heeft gedaan, speelde ik daarbij zelf voor commentator en beschreef ik luidkeels hoe ik ‘en danseuse’ de berg (veeleer een puist in het landschap) wist te bedwingen.

En danseuse. Als ik denk aan de taal van de Tour de France, is dat de eerste uitdrukking die bij me

opkomt. Niet alleen is het een Frans begrip, maar ook een wielerterm die je tijdens de Tour het vaakst hoort. In welke andere rittenwedstrijd moeten coureurs zo veel bergen beklimmen, wat we hen als toeschouwers het liefst en danseuse zien doen?

Prikkelen

Wie wil inzoomen op de taal van de wielervedstrijd die straks weer drie weken lang het leven van heel wat sportliefhebbers zal beheersen, kan niet anders dan het eerst over Karel Van Wijnendaele (1882-1961) hebben. Hij richtte de krant *Sportwereld* op, was de pionier van de Vlaamse sportjournalistiek en gaf de wielertaal het kenmerk waarmee ze zich vandaag nog steeds onderscheidt: het beeldende karakter. Televisie was in de tijd van Van Wijnendaele in geen enkele woonkamer te vinden, dus waren het zijn artikels die de wielertiefhebber inlichtten over het koersverloop. De taal daarvan moest de verbeelding van de lezer zó prikkelen dat het voelde alsof die de koers zelf had gezien, of nee, gevóeld, en dat was ook uitdrukkelijk Van Wijnendaeles bedoeling: “Bij mij zal de voelende mensch meer vinden dan de denkende, omdat het aangebrachte materiaal riekt naar de lucht en de grond van de streek, en de beelden voor ’t grootste paart gekapt zijn, uit het graniet van het Vlaamsche Volk!”